

Referat fra møte i Overvåkningsgruppen 25. og 26.09.2024

Deltagelse fysisk i Bergen og på Teams

Godkjent av Overvåkningsgruppen 4. desember

1. Referat fra forrige møte godkjent (vedlagt)
2. Informasjonsaker
 - I. Fra sekretariatet
 - i. Under sist møte i OVG ble det foreslått fra FDIR at OVG skulle påta seg å gjennomføre en helhetlig vurdering av relevante OPSAR-indikatorer for norske havområder. Sekretariatet har deretter gjennomført en vurdering av oppgaven, samt hatt en videre dialog med FDIR og MDIR om hvilken rolle OVG har og bør ta ift OSPAR-indikatorene. Det ble konkludert med følgende: Det ligger utenfor OVG sitt mandat å gjennomføre en formell evaluering av OSPAR-indikatorene. OVG gjennomfører likevel en evaluering av OSPAR-indikatorene i sammenheng med OVG sin indikatorrevisjon. I første runde blir tematisk overlapp vurdert, i neste runde som er implementering av indikatorrevisjon i OVG blir også metodikk for beregning av indikatorene vurdert og konkludert om OSPAR-indikatorene er hensiktsmessig utformet i forhold til OVG sitt mandat og relevans for norsk havforvaltning. Det er også relevant å vurdere om OVG-indikatorer bør foreslås som OSPAR-indikatorer.
 - ii. OVG-leder skal møte i styringsgruppen for havforvaltningsplanene i oktober, og deretter i mai 2024.
 - iii. Indikatoroppdateringene går sin gang, til vi har besluttet endringer ifm. Indikatorrevisjonen.
 - II. Fra redaksjonen i miljøstatus.no
 - i. Få indikatorer til oppdatering. Det trengs en tekst på nettsiden om at det pågår en revisjon av indikatorene og at de derfor ikke er oppdatert.
 - ii. Nye miljøstatus er slanket, temasider er tatt ut. Nå er det kun de nasjonale klima og miljømål med tilknyttede indikatorer og havindikatorene som ligger her. MDIR har fått i oppdrag å se på ulike indikatorrammeverk (e.g., havindikatorene, bærekraftsmål, naturavtalen) og presentasjon av disse. Det skal leveres en anbefaling fra MDIR 1. juli 2025.
 - III. Fra Faglig Forum
 - i. Siste møte 13 sept.

- ii. HI presenterte rapport fra arbeidet med samlet påvirkning. Det jobbes med kartbasert pilot. Senere i høst skal det holdes et arbeidsmøte om samlet påvirkning.
- iii. Arealverktøyer ble presentert og fremtiden for arealverktøyet diskutert på bakgrunn av at plattform som verktøyet ligger på skal fases ut. Det foreligger en plan for involvering av berørte grupper, 6 organisasjoner kom med innspill. Ny plan som skal diskuteres på møte i nov.
- iv. FF jobber med digitalisering av SVO-ene. Dette skal presenteres som en egen bolk på FF sitt nettsted.
- v. Venter på tilbakemelding på utkast til målstruktur fra styringsgruppen, trenger et snarlig signal for å kunne gå videre.
- vi. Arbeid med marint naturregnskap fortsetter.

IV. Om andre overvåkningsinitiativ

- i. OSPAR, Miljødirektoratet: Møte i COBAM før sommeren hvor det ble foreslått utvidelse av 11 indikatorer til region 1, Arktiske områder. Det diskuteres om ulike bunnpåvirkningsindikatorer skal slås sammen til én indikator, samt benytte mer aggregerte fiskeindikatorer. Handlingsplan for sjøfugl er ferdigstilt, mens handlingsplan for bunndyrsamfunn på sokkelen, gjeldene for sørlig del av region II, er under utvikling og i startfasen.
- ii. CBMP, Miljødirektoratet: Arbeidet i Arktisk Råd er startet opp igjen. CBMP-marin, som nå ledes av Norge og Island, har satt i gang med faste nettbaserte møter. Nye handlingsplaner, for alle arbeidsgruppene i CBMP (kyst, terrestrisk, ferskvann og marint), skal godkjennes denne uken i CAFF. Det vil fremover i CBMP-marin jobbes med statusrapportering, handlingsplan og indikatoroppdateringer.
- iii. MOSJ, NP: Lite aktivitet siden forrige OVG-møte, men noen indikatorer er oppdatert, Overnattinger i Longyearbyen, biomasse av karplanter, lufttemperatur og nedbør, lomvi, krykkje, polarlomvi, ismåke, polarmåke og ærfugl. Neste fagrådsmøte 20.nov.
 - a. Miljøsamarbeid i nordområdene, NP: Publiserte rapport om marin forsøpling i Barentshavet i sommer. Arbeid startet opp for 4-5 år siden. Inkluderer kun norsk informasjon. Det skal utvikles indikatorer knyttet til marin forsøpling, sjøpattedyr, sjøfugl og miljøgifter.
 - b. Møte med departementet i oktober, der det skal diskuteres hvordan samarbeidet med RU skal organiseres sett i lys av dagens situasjon.
- iv. Eventuelle øvrige overvåkingsinitiativ: Alle
 - c. Økokyst, overvåkingsprogram langs kysten som ledes av miljødirektoratet, har levert først utkast til årsrapportene for delprogrammene Barentshavet og Norskehavet Nord. Det er igangsatt arbeid for å se på muligheten for bedre samkjøring, på

tvers av institusjoner/direktorater, av ulike overvåkningsprogram på kyst.

- d. Det jobbes med tre rapporter som skal foreslå fremtidig plast-overvåkning, i tre ulike skala. HI jobber med overvåking av plast på havbunnen samt på snittene, NIVA med plast i overflaten.

V. Om arbeid i ICES rettet mot økosystembasert forvaltning: HI

- i. Kortrapporter ICES arbeidsgrupper: Sekretariatet lager kortrapport fra Barentshavet og Nordsjøen. Disse skal være klare til neste møte i OVG. Kortrapport fra Norskehavet blir laget av ICES-gruppen WGINOR, neste møte her er i november.

VI. Nytt fra forskningen

- i. Siste frist for å melde abstract til «Arctic Frontiers» på fredag.
- ii. Russland har gjennomført telling av grønlandssel med drone. Første telling siden 2013.
- iii. NIVA leder prosjekt om samlet påvirkning i Skagerrak, og skal deretter lede prosjekt på samlet påvirkning i Oslofjorden.

VII. Nytt fra forvaltningen

- i. Ny lov om marint vern av områder utenfor 12-milssonen har vært ute på høring og skal godkjennes til våren.
- ii. Miljødirektoratet og Fiskeridirektoratet. Økologisk tilstand i Oslofjorden er så kritisk at hensyn til fjorden er satt over hensyn til fritidsfiske. Råd om null-fiske fra begge direktorat.
- iii. NP ferdigstiller høringssvar om utlysning og leiting etter havmineraler. Høringssvaret er koordinert med MDIR og KLD.
- iv. Nordisk samarbeid lager ny arbeidsplan for de neste 2 år. Nye strukturer og programmer. Miljødirektoratet bidrar til nytt havprogram.
- v. FDIR: Opprenskningstokt, marin forsøpling fra tapte fiskeredskap. Fra årets tokt er det satt ny rekord i tapte redskap. Årsak kan knyttes til lavere torskekvoter og derfor økning i fiske etter blåkveite med tilhørende økende tap av kveitegarn.
- vi. NVE: Strategisk konsekvensutredning av havvindområder utvides med 2 nye mindre områder.
- vii. NIVA: Tilstandsrapport fra Oslofjorden. Oppdatering av kunnskapsgrunnlaget og oppdatering av økologisk status og status på forurensing. Effekt av tiltak måles. Blant annet skal modeller benyttes for å vurdere hvor mye avrenning fra land må reduseres for å ha effekt på Oslofjorden.

3. Plan for kommende statusrapporter – Sekretariatet

- I. Forurensningsrapport

- i. Tidsplan for arbeidet ble presentert og godkjent. Desember 2024 skal indikatorer være oppdatert. Første utkast av rapport klar mars 2025. Ferdig rapportutkast til OVG i september 2025. Rapporten skal svare opp de relevante forvaltningsmålene.
- II. Vurdering av økologisk tilstand
 - i. Arbeidet utføres på oppdrag fra Miljødirektoratet, men oppdrag har ennå ikke blitt gitt fordi det p.t. pågår en faglig evaluering av metoden av Forskningsrådet. Forskningsrådet kommer med råd om videre arbeid i november. Planen er å starte opp i 2025 og ferdig rapport i første halvdel av 2026.
 - ii. På fellesmøte med FF 24. september ble det fra SG ytret ønske om at sokkelen i Norskehavet også skal dekkes av økologisk tilstandsvurderinger. Tidligere er det kun den pelagiske delen som er dekket. Det må diskuteres hvordan sokkel kan tas inn i vurderingen.
 - iii. Vurdering av økologisk tilstand må i neste runde også ta med 'rest-indikatorene' fra OVG, så vi unngår en egen rapport på disse.
 - iv. Det må vurderes hvordan se forurensning og økologisk tilstand i sammenheng. OVG-sekretariatet lager utkast til en plan for dette.
- #### 4. Revisjon av indikatorene
- I. Generell oppsummering fra fellesmøte med FF
 - i. Faggrunnlag blir spesielt viktig denne syklusen, da vi nærmer oss 2030 og frist for bærekraftsmål og mål i Naturavtalen. Det vil være nødvendig å ha mest mulig oppdaterte data til meldingsarbeidet, OVG må være obs på dette i tiden mellom faggrunnlag og melding.
 - ii. Forslag til 4 årsplan stemmer godt i forhold til FF sine frister for leveranser.
 - iii. Det ble på fellesmøtet med FF enighet i at OVG i fremtiden skal fokusere mer på målevaluering i statusrapporter og delta i vurdering av måloppnåelse. OVG lager et utkast til plan for hvordan målevalueringen gjennomføres i praksis. Forslag må diskuteres med FF.
 - iv. Det ble vedtatt å sette ned en arbeidsgruppe i OVG som jobber med:
 - a. Hvor og hvordan ønsker vi å publisere indikatorene?
 - b. Hvordan vise indikatorer og koblinger mot mål og målevaluering?Arbeidet må gjøres i dialog med FF og indikatoreteamet i Miljødirektoratet. Arbeidet må fullføres før 1. juli 2025 pga rapporteringfrist for MDIR.
 - v. Klima og klimapåvirkning: møte med FF ila høsten 24
 - vi. Marint naturregnskap: sikre OVG sine tilstandsvurderinger blir brukt i regnskap.
- II. Godkjenning av rapport
 - i. Kapittel 1: introduksjon: Tekst må på plass om hvordan OVG forholder seg til OSPAR-indikatorene, ellers godkjent.

- ii. Kapittel 2: Beskrivelse av økosystemene. Godkjent.
- iii. Kapittel 3: Forvaltningsmål: Godkjent.
- iv. Kapittel 4: Forurensing: Forslag til sammenslåinger av indikatorer godkjennes.
 - a. Imposex purpursnegl utgår for å gi kapasitet til mulige andre indikatorer. Kan tas inn igjen ved behov.
 - b. Foreslått ny indikator på sedimenter basert på eksisterende, som kalles Forurensing i sedimenter i Nordsjøen. Innspill: Her må det komme tydelig frem at for de stoffer som forekommer naturlig er det kun forhøyete verdier som anses som forurensning.
 - c. Ellers godkjennes kapitlet.
- v. Kapittel 5: vurdering av økologisk tilstand: noen nye innspill fra plankton, alt lagt inn i tekst. Sjøfugl, indikator på ærfugl er svært knyttet til kystnære økosystem og bør kanskje tas ut. Ansvarlig ekspert kontaktes for vurdering. Ellers godkjennes kapitlet.
- vi. Kapittel 6: andre OVG indikatorer:
 - a. En kommentar om dekning av indikator benthos som må oppklares.
 - b. Skal bruke ordet bunndyr, ikke bentos eller benthos (gjelder hele rapporten).
 - c. Endre indikator timer bunntålt til å se på hvor og areal bunn som er trålt (referer til denne indikatoren i kap. 7).
 - d. Indikator 'Bunndyr sensitiv for bunntålt', her må det presiseres hva som ligger i ordet sensitiv.
 - e. Ellers godkjennes kapitlet.
- vii. Kapittel 7: menneskelig påvirkning: ingen endringer på lang tid.
 - a. Avsnitt om forurensning trenger en konklusjon.
 - b. Fig 7.1 må rettes på.
 - c. NVE legger inn noen setninger innledningsvis om hvilke påvirkninger som kommer med havvind og tidsperspektivet på havvindutvikling.
 - d. Ellers godkjennes kapitlet.
- viii. Kapittel 8: Enighet om tekst om OSPAR.
 - a. Det er tydeliggjort at flere indikatorer utvides til region 1.
 - b. Indikator på utbredelse av spekkhogger, her må det utdypes i tekst at denne er uavklart og trenger diskusjon.
 - c. Ellers godkjennes kapitlet.
- ix. Kapittel 9: Lag figur 9.1 også i forhold hvordan ulike økosystemegenskaper knyttes opp mot ulike forvaltningsmål. Ellers godkjennes kapitlet.
- x. Generelt: Kapittelledere settes som redaktører, med alle i OVG og eventuelt andre bidragsytere som medforfattere. Ingen kapittelforfattere.

5. Publisering av indikatorer

- VIII. Det er ønskelig at MDIR fortsetter med redaktøransvar, da kan havindikatorene også sees i sammenheng med andre indikatorer (e.g., indikatorer knyttet til nasjonale miljømål) samt lettere kobles mot mål som ligger på FF sine sider hos MDIR. Det ble foreslått å se på muligheter for å slå sammen OVG og FF sine nettsider til en ny havportal. Dette tas opp på neste møte i FF.
- IX. Aggregerte indikatorer er mulig i dagens oppsett på Miljøstatus. Kan derfor settes i produksjon med én gang.
- X. Felles indikatorer på tvers av havområder skal styrke komparative aspekt, og kan enkelt lenkes til i hvert havområde i dagens Miljøstatus.

6. Plan for gjennomføring av indikatorrevisjon

- I. Vedlagt notat ble godkjent.
- II. Revisjon av indikatorer knyttet til oseanografi, næringsstoffer og primær- og sekundærproduksjon kan ha en høy effektiviseringsgevinst ift andre prosesser (ICES arbeidsgrupper, Copernicus), og gis høy prioritet for revisjon.
- III. Forurensingsindikatorer ble gjennomgått individuelt med tilhørende beslutninger om dato for oppdatering og revisjon (vedlagt).
- IV. Økologisk tilstandsindikatorer ble gjennomgått individuelt gitt prioritet for revidering (vedlagt). Sekretariatet skal forslå en tidsplan for oppdateringer og revideringer for de ulike prioriteringsnivåene til neste møte. Øvrige OVG-indikatorer må sees i sammenheng med økologisk tilstand.
- V. Indikatorer knyttet til påvirkningsfaktorer: Fiskedødelighet fortsetter som før. Indikatorer med prioritet 1 med mål om inkludering i neste runde av økologisk tilstand: Bifangst på sjøpattedyr og sjøfugl, Bunnpåvirkning, impulsiv støy; Prioritet 2: Forurensning fra aktiviteter i økosystemene, med særlig fokus på skipstrafikk, prioritet 3: Støy: kontinuerlig støy fra fartøy, Lyspåvirkning og elektromagnetiske felt.

7. Statistiske metoder

- I. Vedlagt dokument ble gjennomgått. Det ble bestemt at det settes ned en egen gruppe som jobber videre med dette. Leder OVG kaller inn til arbeidsmøte med relevante personer i desember.

8. Startpakke til nye medlemmer – hva bør den inneholde? Agendapunktet overføres til neste møte.

9. 4-års plan for OVG. Godkjent.

10. Modellering av langtransportert forurensning – Met.no og DSA, ved Kai Håkon Christensen

- I. Det ble besluttet at det settes ned en undergruppe som kan diskutere videre hvilke muligheter som finnes for modellering av forurensning. Met.no tar initiativ til å igangsette undergruppen.

11. Eventuelt

- I. Forslag om 'invited key note speaker' fra FF, OVG og styringsgruppen til «Arctic Frontiers» konferansen. Dette for å få frem hele verdikjeden fra kunnskapsproduksjon til politikk og planer.
- II. Bruk av data i MOD-databasen ble foreslått for indikatorutvikling både med fokus på forurensning og på vurdering av økologisk tilstand. Det er ønskelig med en presentasjon om disse dataene på neste OVG-møte.

14. Neste møter og avrunding.

- I. 4. desember (teams)

Utkast til referat fra møte 30.05.24	Referat møte i Overvåkingsgruppen 30. mai utkast mm.docx
Ferdig Rapport på indikatorrevisjon – sak 4	Kap 1-4 UTKAST - Forslag til revisjon av indikatorer 16 mai 2024.docx Kap 5-10 UTKAST - Forslag til revisjon av indikatorer 16 mai 2024.docx
Utkast til 4- årsplan – sak 9	Utkast til 4-årsplan OVG.docx
Notat om prioriteringer for gjennomføring av indikatorrevisjon – sak 6	Implementeringsplan for indikatorrevisjon.docx
Prioritering av Økologisk tilstand indikatorer	Prioritering indikatorer.docx
Prioritering av Forurensningsindikatorer	Indikatorer forurensning - oppdatering revisjon implementering.xlsx

Notat om statistiske analyser av indikatorer – sak 7	Analyse indikatorer.docx
Presentasjon til Modellering av langtransportert forurensning – sak 10	Langtransportert forurensning.pdf